

1. KIRKKONUMMEN KUNNAN METSIEN METSÄSTRATEGIA 2023

1.1. Metsän arvot ja ilmastonmuutos

Kirkkonummen kunnan metsästrategia koskee Kirkkonummen kunnan omistamia metsiä. Metsät ovat moniulotteisia elinympäristöjä. Metsien ihmisille suuntautuvat hyödykkeet, palvelut ja arvot ja tavoitteet voidaan nähdä keskittyvän asettuvan neljän peruspilarin varaan. Nämä ovat: metsien hiilitase kyky sitoa ilmasta CO2:ta, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, sosiaalisten ja kulttuuristen arvojen vaaliminen metsien tarjoamat virkistys- ja muut palvelut ja tuotto pääoman muodossa sekä metsien taloudellinen tuotto puuraaka-aineena.

Metsänhoidolla Kunnan omistamien metsien hoidolla on merkitystä osana maankäytön suunnittelua, monipuolista asuntotuotantoa, kuntakeskusten kehittämistä sekä elinkeinotoimintaa. Linjaukset kunnan-eri strategioiden ja metsästrategian välillä on pyrittävä pitämään yhtenäisinä. Tärkeitä teemoja kunnalle ovat mm. luonnonläheisyys, merellisyys, turvalliset ympäristöt ja vaihteleva luonto ja säännölliset puun myyntitulot.

Arvojen tasapainon lisäksi oman haasteensa metsien hoitoon, käyttöön ja hallinnointiin luo ilmastonmuutos. Suomalaiset metsät, kunnan metsät mukaan lukien, ovat olennainen osa ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista. Tämän vuoksi metsien hoidossa huomioidaan hiilensidonnan nykytilanne ja tulevaisuus. Kansalliset ilmastotavoitteet, joiden pohjalta toiminnan hiilijalanjälkeä pienennetään, vaikuttavat myös metsänhoidon strategisissa tavoitteissa: kunnan metsien hiilen nettohiilua on aktiivisesti kasvatettava. Kirkkonummen kunnan sitoumukset eri strategioihin on kuvattu liitteissä.

1.2. Kirkkonummen vaihtelevat metsät

Kirkkonummella metsät, ruovikot, pellot ja kalliomaat muodostavat vaihtelevan mosaiikin. Kirkkonummi omistaa tällä hetkellä n. 2700 ha metsäisiä ympäristöjä (sisältää kalliomaita ja niittyjä). Metsäsuunnittelun piirissä on kirjattuna kasvavia kasvullista metsämaata runsas 1100 ha ja sekä kitu- ja joutomaata kasvuisista kallio- tai metsämaata vajaa 200 ha. Suojelu- ja arvometsäalueita on n. 1125 ha (metsäalueet poisluettuna). Näiden lisäksi ”metsäisiin ympäristöihin” lukeutuu n. 275 ha luokittelemattomia alueita.

Tämä metsästrategia kohdistuu kunnan omistuksessa oleviin metsällisiin ympäristöihin. Metsäluonnon hoitosuunnitelman mukainen metsäsuunnittelu kattaa kasvullisen metsämaan lisäksi kitu- ja joutomaan. Näitä alueita kutsutaan metsätalouden maaksi.

Pääosaa Kirkkonummen suojelualueiden ulkopuolisista metsistä käytetään virkistys- ja ulkoilumetsänä. Metsillä ja metsänhoidolla on myös taloudellista merkitystä osana alueiden kunnossapitoa ja hoitoa. Kirkkonummen suojelu- ja arvometsäalueet toimivat virkistys- ja ulkoilumetsinä. Myös metsäsuunnittelun piirissä olevia metsiä käytetään virkistys- ja ulkoilualueina. Puun myyntituloilla katetaan vähintään kunnan metsäalueiden hoito ja kunnossapito.

Kuusta ja mäntyä on molempia noin 35 % puustosta, koivua sekä muuta lehtipuuta noin 30 %. Metsistä n. 55 % on yli 60 - vuotiasta ja 38 % on 20–60 v ja nuorten alle 20 v metsien osuus on 6 %. Luvuissa ei ole mukana suojelualueiden puustoa. - Kunnan talousmetsien ikärakennetta pyritään kehittämään lisäämällä voimakkaan kasvun vaiheessa olevia ikäluokkia.

Kommentoinut [HV1]: Virke pois, koska liite ei kuvaa strategioihin sitoutumista. Liitettä ei strategiaan tarvita, se esittelee vain tammikuussa käsitellyssä olleen strategian!

muotoili: Fontti: Times New Roman

muotoili: Fontti: Times New Roman

Kommentoinut [HV2]: Tähän kappaleeseen tietoja puuston tilavuudesta ja vuotuisesta kasvusta.

1.3. Kunnan ilmastotyön vaikutus metsästrategiaan-Metsästrategian päämäärät ja kunnan ilmastotyö

Ilmastotyö on oleellinen osa Kirkkonummen laajempaa strategista kokonaisuutta ja ilmastotyö on tämän vuoksi tärkeä sisällyttää myös

metsästrategiaan. Metsien vaikutusta ilmastomuutokseen voidaan kuvata seuraavasti: metsien vuotuinen kasvu toimii hiilinieluna poistamalla hiilidioksidia ilmasta ja lisääntynyt puuston tilavuus kasvattaa hiilivarastoa. Hiilivarasto lisääntyy niin maanpinnan yläpuolella (puuston tilavuus) kuin sen alapuolella (juuristo, karikkeet). Myös maaperään sitoutuu hiiltä. Toisaalta puuaineksen lahoaminen ja maanpinnan käsittely vapauttavat hiiltä. Kirkkonummen metsien hoidossa pyritäänkin huomioimaan otetaan huomioon joustavasti kaikki neljä suurta yhteistä arvoperiaatetta; ilmastollinen, ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen ja taloudellinen kestävyys. Koostettuna tärkeimmät strategiset tavoitteet- päämäärät on määritelty seuraavien neljän kokonaisuuden alle:

I. Ilmastotyö ja toiminnan hiilijalanjäljen pienentäminen

a. Kunnan omistamat metsät toimivat osana ilmastomuutokseen sopeutumista ja hillintää.

II. Luontoarvot, niiden säilyttäminen ja luonnonläheisyys

a. Kunnan omistamat metsät turvaavat luonnon monimuotoisuuden säilymistä kunnassa.

III. Kestävä kehitys, kestävyysajattelu ja hyvinvoinnin turvaaminen

a. Kunnan omistamat metsät antavat asukkaille virkistystä, luontoelämyksiä ja liikuntamahdollisuuksia.

IV. Kestävä metsien hoito ja käyttötoimenpiteiden ajankohtainen suorittaminen

a. Kunnan omistamista metsistä saadaan puutavaraa ja tuloja -edellä olevien päämäärien asettamissa rajoissa-

Nämä neljä kokonaisuutta toimivat Kirkkonummen kunnan metsästrategian päämäärinä. Päämäärät ovat keskenään alisteisia metsien kunnossapitoluokituksen mukaisesti. Mittarit ja tavoitteet ja mittarit luodaan näiden päämäärien pohjalta, ympärille ja kehitystä niiden saavuttamisen suhteen seurataan ja tulokset raportoidaan toistuvasti osana kunnan toimintaa. Tämä mahdollistaa vaikuttavuuden seurannan strategian voimassaolon aikana ja mahdollisten korjaavien toimenpiteiden suorittamisen perustellusti. Toteutunutta kehitystä seurataan ja tulokset raportoidaan säännöllisesti, jolloin korjaaviin toimenpiteisiin voidaan tarvittaessa ryhtyä.

1.4. Hoidon periaatteet ja kohteiden luokittelu Metsien hoito ja metsäalueiden luokittelu

Kunnan metsiä pyritään hoitamaan hoidetaan, käytetään ja hallinnoidaan parhaalla mahdollisella tavalla niin metsänhoidollisesti kuin luonnon monimuotoisuuden ja yhteisten virkistysarvojen kannalta. Se tarkoittaa ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä metsätalouden toteuttamista. Kunnan metsät saatetaan metsäsertifiointien piiriin; sillä varmistetaan puun menekkiä. Kunnan metsien hoito pyrkii seuraamaan aikaa ja tätä varten tutkitaan myös uusia tapoja saada tuloja metsäomaisuudesta. Kompensaatio ja hiilinielut saattavat tarjota tulevaisuudessa taloudellista lisäarvoa ja olla osa parhaan tavoitetilan saavuttamista. Tulevaisuudessa ekologinen

kompensointi ja hiilinielut saattavat tarjota kunnan metsille taloudellista lisäarvoa. Se korostaa kunnan metsien ikärakenteen kehittämistä kasvukyvyltään parhaimpiin ikäluokkiin.

Kirkkonummen kunnan metsien hakkua- ja hoitotyön ohjeistus pyritään kuvaamaan selkeästi ja johdonmukaisesti. Käytössä on Viherympäristöliiton ylläpitämä viheralueiden kunnossapitoluokitus, jota voidaan soveltuvin osin käyttää kunnan metsäalueiden luokitukseen ja hoitotoimenpiteiden suunnitteluun. Tämän saavuttamiseksi strategian ohjeistuksessa seurataan voimassa olevaa viheralueiden kunnossapitoluokitusta. Jaottelussa kuvataan jokaisen luokan erityispiirteet ja hoidon periaatteet tavoitteen mukaisesti.

Käyttämällä luokitusta metsänhoidollisia toimenpiteitä ja niissä erikseen huomioitavia seikkoja ja vaatimuksia voidaan kohdentaa ja hyödyntää parhaimmalla mahdollisella tavalla.

1.5. Metsienhoidon hallinnollinen prosessi ja tiedotus

Kirkkonummen metsien hoitoa ja käyttöä ohjataan kymmenvuotiskausittain laadittavalla metsien luonnonhoitosuunnitelmalla (vuonna 2023 voimassa oleva suunnitelma: ”Luonnonhoito ja talousmetsäsuunnitelma vuosille 2019-2029”, Innofor Oy 3.4.2019) Luonnonhoitosuunnitelman pohjalta laaditaan vuosittainen/kolmivuositainen toimenpideohjelma (hakkua- ja hoitotyöt). Kaaviossa 1 kuvataan luonnonhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman hyväksymis- ja tiedotusprosessit.

Metsienhoidon hallinnoinnin keskiössä on kymmeneksi vuodeksi hyväksyttävä

luontometsäsuunnitelma. Alla esitettynä, kaaviossa 1, on esitetty kuinka Kirkkonummen kunnan

hallinnolliset elimet toimivat yhteistyössä omilla vastuualueillaan olevissa prosesseissa

Kommentoitu [HV3]: Kuvan prosessi kertoo ainutlaatuisen monimutkaisesta prosessista metsien hoidon ja käytön päätöksenteossa. Tätä byrokratiaa pitää ehdottomasti purkaa!

Kommentoitu [HV4]: Luvussa ei ole esitelty metsien hoidon ja käytön tavoitteita!

1.6. Metsästrategian mittarit ja tavoitteet ja mittarit

Metsästrategia käsittää kunnan omistamien metsien käsittelyn toimintaperiaatteet, joilla kunta toteuttaa asettamiaan päämääriä (kohta 1.2).

Päämäärien toteutumista seurataan ja dokumentoidaan seuraavilla tavoilla:

I. Kunnan luontometsäsuunnitelmaan nojaten luodaan hiilitaselaskelma, missä huomioidaan puuston kehitys, hakkuu- ja hoitotoimet sekä tuki-, kuidun ja energiapuun käytön korvausvaikutukset. Tämän kautta saadaan paras mahdollinen arvio hiilitasesta ja sen kehittämisestä tulevaisuudessa. Kunnan metsien halutaan toimivan positiivisena hiilinieluna pitkällä aikavälillä.

II. Kunnan omistamasta metsäalueesta on suojelun piirissä yli 50 %. Näillä alueilla hoito perustu hoitosuunnitelmiin, joissa esitetään toimet luontoarvojen turvaamiseksi ja lisäämiseksi. Luonnon monimuotoisuutta kunnan omistamilla metsäalueilla seurataan.

III. Asukkaiden tyytyväisyyttä metsien hoitoon mitataan kyselyllä. Kysely sisältää strategian voimassaolon ajan samat perusmuotoiset kysymykset. Näin varmistetaan vastausten vertailukelpoisuus.

~~IV. Kunnan metsien puuston laskennallinen vuotuinen kokonaiskertymä arvioidaan luontometsäsuunnitelman voimassaolokauden alussa. Vuotuisissa hakkuissa varmistetaan, että hakkuiden taso on kestäväällä tasolla. Tämä tarkoittaa, että arvioidulla aikavälillä hakkuiden kokonaismäärä ei saa ylittää saman kauden laskennallista puuston kasvun määrää.~~

~~Näiden päämäärien kautta pyritään tulevaisuutta ajatellen ilmasto- ja ilmastoviihaaseen metsänhoitoon talous- ja luontoarvot sekä erityispiirteet huomioiden.~~

~~Edellä esitetyistä (luku 1.3) neljästä päämäärästä johdetaan seuraavat strategiset tavoitteet ja niille mittarit Kirkkonummen kunnan omistamiin metsiin.~~

~~Metsästrategian tavoitteet~~

1. Ilmastolähtökohdat

~~Ilmastolähtökohdat pyritään ottamaan huomioon kaikissa kunnan metsissä~~

- ~~- Metsien tulee toimia hiilen nettonieluina
  - ~~o Mittarit:
    - ~~+ Vuotuinen kasvu vs. vuotuiset hakkuut~~
    - ~~+ Hiilitaselaskelma varaston muutoksesta~~~~~~
- ~~- Metsänhoidollisin toimin lisätään metsien vuotuista kasvua
  - ~~o Mittarit:
    - ~~+ Vuotuinen kasvu~~
    - ~~+ Metsänhoitotöiden määrä~~~~~~
- ~~- Metsien ikärakennetta ohjataan kasvukyvyltään parhaisiin ikäluokkiin
  - ~~o Mittarit:
    - ~~+ Toteutuneet hakkuut ikäluokittain~~
    - ~~+ Arviot metsien ikärakenteesta~~
    - ~~+ Vuotuinen kasvu~~~~~~

2. Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen

~~Suojelu- ja arvometsissä ensisijainen tavoite~~

- ~~- Virkistys- ja talousmetsissä huolehditaan siitä, että arvokkaiden elinympäristöjen ja uhanalaisten lajien säilyminen ei vaarannu
  - ~~o Mittarit:
    - ~~+ Suojelumetsien/alueiden pinta-ala~~
    - ~~+ elinympäristöinventoinnit~~~~~~

3. Metsien virkistyskäyttö

- ~~- Talous- ja virkistysmetsissä huolehditaan ympäristön turvallisuudesta ja polkujen sekä reittien säilymisestä~~
- ~~- Suojelu- ja arvometsissä otetaan virkistyskäytön edellytykset mahdollisuuksien mukaan huomioon mm. polkureitein
  - ~~o Mittarit:
    - ~~+ asukaskyselyt~~~~~~

4. Puuntuotanto

- ~~- Tavoitteena metsien metsikkökasvatus, metsiköiden tasaikäisyys, laadukkaan taimi/siemenmateriaalin käyttö metsän uudistamisessa, oikea-aikaiset taimikonhoitotyöt ja harvennushakkuut~~
- ~~- Virkistyskäyttö huomioidaan, samoin arvokkaiden luontokohteiden säilyminen
  - ~~o Mittarit:
    - ~~+ Toteutuneet hakkuut vs. vuotuinen kasvu~~
    - ~~+ Toteutuneet metsänhoitotyöt~~
    - ~~+ Asukaskyselyt~~~~~~

5. Metsien hoidon, käytön ja hallinnon talous

- Tavoitteena vuotuinen tulos, joka kattaa kunnan metsien hoidon, käytön ja hallinnon kulut sekä tulouttaa kunnalle puun myyntitulojen ylijäämän

- o Mittarit:

- ✦ Kustannusten ja tulojen säännöllinen seuranta

1.7 Metsästrategian toteutus

Strategiaan perustuva metsäluonnon hoitosuunnitelma laaditaan kymmenvuotiskausille. Se kattaa kunnan omistaman kasvullisen metsämaan (metsätalousmaan) pinta-alan. Suunnitelma perustuu alueen metsävarojen inventointitietoihin eli puustotietoihin (ikä rakenne, puulajit, tilavuus) ja vuotuisen kasvun arvioon. Tältä pohjalta laaditaan suurimman kestäväen vuotuisen hakkuumäärän arvio sekä kymmenvuotiskauden vuosittain toteutettava hakkuumäärä.

Metsäluonnon hoitosuunnitelman pohjalta laaditaan yksityiskohtainen vuosittainen metsien hoidon ja käytön toimenpideohjelma.

Toimenpideohjelman toteutus ositetaan kokonaisuuksiksi, jotka voidaan pienin kilpailutuksin ketterästi toteuttaa. Ketteryydellä aikaansaadaan laadukasta työtä ja hyväksyttävää lopputulosta.

Södra Skogsrevirin, paikallisen metsänhoitoyhdistyksen jäsenenä kunta voi edullisesti ostaa sen palveluja yksittäisiin hankkeisiin. Jäsenenä kunta voi myös liittyä metsäsertifiointijärjestelmiin, jolloin puun menekki on helppo varmistaa.

Strategian liitteenä kolme karttaa Kirkkonummen kunnan omistamista metsäalueista sekä Viherympäristöliiton RAMS-luokittelu (liitteenä).

Kommentoimut [HV5]: Metsästrategiaan lisätään uusi luku 1.7